Ministerie van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties

Handreiking Energiehuis

Inhoudsopgave

1. **Aanleiding** 5

2. **Wat is het Energiehuis?** 6

3. **Drie kwaliteitsdragers** 8
   - 3.1 Integraal aanbod: alles via één plek 10
   - 3.2 Inclusieve aanpak: iedereen doet mee 12
   - 3.3 Fysieke nabijheid: altijd dichtbij 14

4. **Hoe financier je het?** 16

5. **Aan de slag** 20

Leeswijzer

Voor wie?

Deze handreiking is ontwikkeld ter ondersteuning van gemeenten en voor andere initiatiefnemers of organisaties die op zoek zijn naar kennis over hoe het Energiehuis werkt en naar handvatten om hun rol daarin vorm te geven.

Hoe lees je deze handreiking?

We starten met het concept van 'het Energiehuis'. Waar komt het vandaan en welke rol kan het spelen in de energietransitie? Vervolgens lichten we de drie kwaliteitsdragers van het Energiehuis toe: *integraal aanbod*, *inclusieve aanpak en fysieke nabijheid*. Vanuit die dragers bekijk je het aanbod in jouw lokale context: wat is er al en wat ontbreekt nog? Wat kun je verder ontwikkelen of versterken? De instrumenten helpen je om te ontdekken op welke manier het (gewenste) aanbod mensen bereikt en ondersteunt om stappen te zetten in de energietransitie.

Het perspectief van de eindgebruiker staat centraal

De kerngedachte van het Energiehuis is dat ondersteuning alleen succesvol kan zijn als die aansluit bij de situatie en de leefwereld van de eindgebruiker. Door de handreiking heen vind je regelmatig een tekstkader dat dit perspectief uitlicht.

Hoe is deze handreiking tot stand gekomen?

Deze handreiking is tot stand gekomen door gesprekken met gemeenten, provincies, aanbieders en uitvoerders van ondersteuning, met koepels van deze stakeholders en het Rijk. De gesprekken hebben bilateraal, maar ook in groepsverband plaatsgevonden, bijvoorbeeld tijdens de *community of practice* en tijdens werksessies waar de instrumenten getest werden.

Deze handreiking is ontwikkeld door ontwerpend onderzoeksbureau cocosmos.

Wat zijn de vervolgstappen?

Het Energiehuis is in ontwikkeling en daarom zal deze handreiking in opvolgende versies telkens worden geactualiseerd en aangevuld. Deze versie van de handreiking schetst een beeld van het concept van het Energiehuis en richt zich met name op uitvoering voor woningeigenaren en huurders. In een volgende versie van deze handreiking, verwacht medio 2027, wordt ook het ondersteuningsaanbod voor het mkb en maatschappelijk vastgoed beschreven.

Voor meer informatie, updates en/of vragen over deze handreiking kun je terecht op www.volkshuisvestingnederland.nl/energiehuis

Fotografie: Lonneke Buijs Fotografie

1. Aanleiding

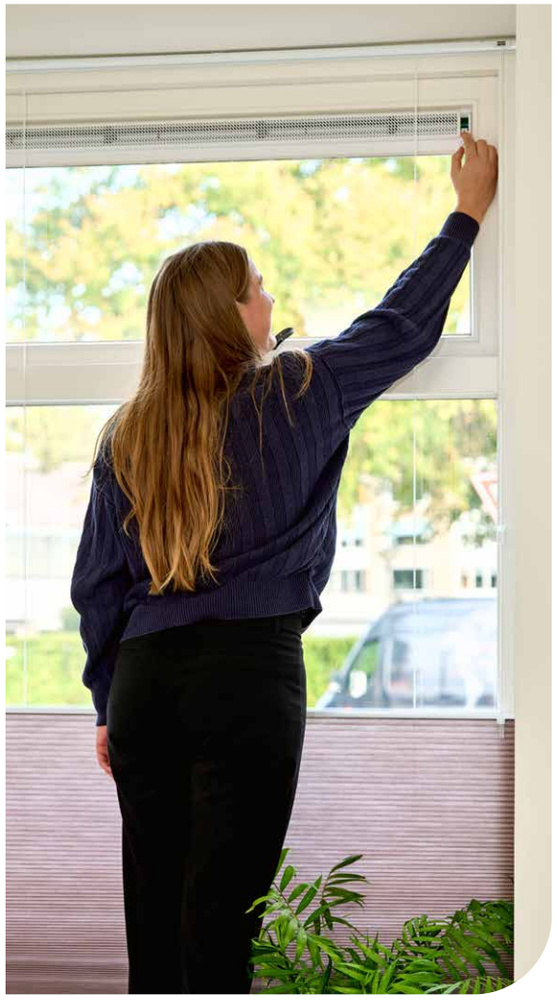
Huidige situatie

De energietransitie vraagt om aanpassingen van huizen en gebouwen en van gedrag. Veel mensen weten niet precies wat ze (het beste) kunnen doen, waarom ze het zouden doen, hoe ze het moeten doen. Er is een gestructureerde en toegankelijke aanpak voor de verduurzaming van huizen en gebouwen nodig. Het huidige ondersteuningslandschap is versnipperd. Informatie, advies, subsidies en uitvoerende partijen zijn verspreid over verschillende loketten, websites en organisaties. Dat maakt het moeilijk om de juiste hulp te vinden . Het Energiehuis brengt hier verandering in. Door deze ondersteuning te bundelen en herkenbaarder te maken in het Energiehuis wordt hulp en advies makkelijker vindbaar en toegankelijker voor iedereen[2].

De aanleiding voor het Energiehuis ligt in de Europese Energy Performance of Buildings Directive IV (EPBD IV[3]), die lidstaten verplicht om de ondersteuning bij verduurzaming beter te organiseren via een zogenaamde ‘one-stop-shop’. De bedoeling: één herkenbaar punt waar eindgebruikers terechtkunnen voor informatie, ondersteuning en communicatie over verduurzamingsmaatregelen. In Nederland is de ‘one-stop-shop’ vertaald naar het concept van ‘het Energiehuis’. Dit gaat om een visie voor het totale ondersteuningsaanbod in Nederland voor verschillende doelgroepen. De rijksoverheid is verantwoordelijkheid voor de uitvoering. Tegelijk is het van groot belang dat er voldoende ruimte is voor de lokale context. Gemeenten kunnen daarnaast een belangrijke rol spelen bij de ondersteuning van kwetsbare huishoudens.

Doel van de handreiking

Deze handreiking biedt naast kennis ook concrete stappen aan die je kunt zetten om de bestaande dienstverlening passend te maken voor het Energiehuis, afgestemd op jouw lokale context. Daartoe bestaat deze handreiking zowel uit informatie over wat we onder het Energiehuis verstaan, als uit praktische instrumenten om zelf mee aan de slag te gaan.

1 Bureau 7tien. (2025). Op weg naar het energiehuis: Onderzoek naar ondersteuningsaanbod verduurzaming gebouwde omgeving. In ***Rijksoverheid***. https://www.rijksoverheid.nl/documenten/2025/03/13/rapport-bureau-7tien-op-weg-naar-het-energiehuis

2 Van Oosterhout, & Kröger. (2026, 10 april). ***Integrale visie op de woningmarkt: Motie van de leden Van Oosterhout en Kröger*** (Kamerstuk 32847, nr. 14360. Overheid.nl. https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-32847-1436.html

3 European Union. (2024, 24 april). Directive (EU) 2024/1275 of the European Parliament and of the Council. ***In Official Journal of the European Union***. https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj/eng

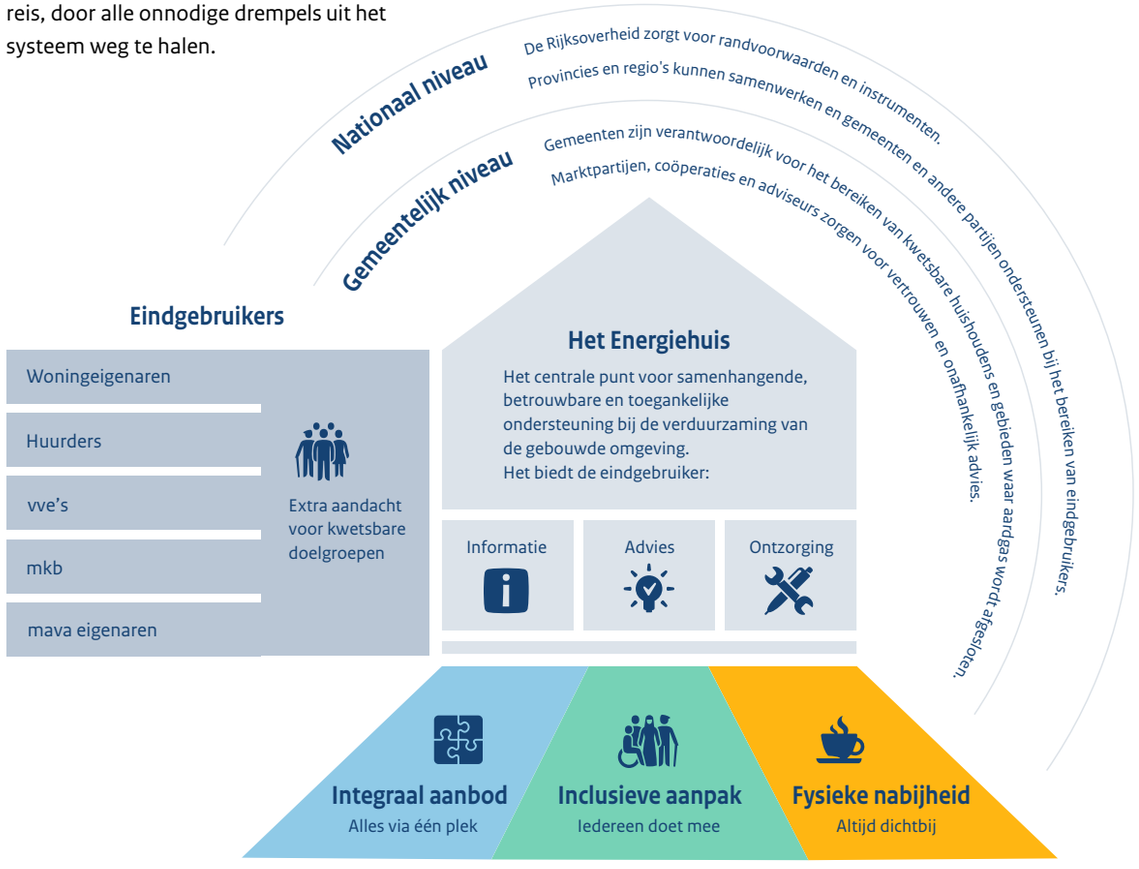
2. Wat is het Energiehuis?

Wat is het Energiehuis?

Het Energiehuis is het centrale punt voor samenhangende, betrouwbare en toegankelijke ondersteuning bij de verduurzaming van de gebouwde omgeving onder regie van de rijksoverheid[4]. Het Energiehuis is een concept, waarvan de uitingsvorm niet vaststaat. Het kan bestaan als fysieke plek of als online plek of als herkenbaar label voor de bundeling van (lokaal) aanbod. De schematische weergave in afbeelding 1 laat zien dat het Energiehuis méér is dan een informatiepunt. Het energiehuis bundelt informatie, advies en concrete hulp bij verduurzaming. Daarmee helpt het Energiehuis eindgebruikers om daadwerkelijk stappen te zetten in hun verduurzamingsreis, door alle onnodige drempels uit het systeem weg te halen.

Voor wie is het Energiehuis?

Het Energiehuis is er voor alle huis- en gebouweigenaren en -gebruikers: woningeigenaren, huurders, vve's, mkb en eigenaren van maatschappelijk vastgoed. Daarbij heeft het Energiehuis extra aandacht voor kwetsbare doelgroepen. Deze kwetsbaarheid kan bijvoorbeeld bestaan uit een combinatie van een laag inkomen of weinig vermogen, hoge energiekosten en een woning of gebouw van lage energetische kwaliteit[5]. Of er kan sprake zijn van een verminderd vermogen om zelf aan de slag te gaan (doenvermogen[6]), omdat de situatie, taal, gezondheid of andere omstandigheden iemand belemmeren.

Afbeelding 1. Overzicht van het Energiehuis

*Beschikbaar voor eindgebruikers: particuliere woningeigenaren en huishoudens.

Afbeelding 2. Overzicht van wat het Rijk faciliteert

Hoe wordt het Energiehuis georganiseerd?

Voor de ontwikkeling, oprichting en uitvoering van het Energiehuis is een duidelijke rolverdeling nodig, van gemeentelijk tot landelijk niveau.

Voor een actueel overzicht van het landelijke ondersteuningsaanbod, kijk op www.volkshuisvestingnederland.nl/energiehuis

Gemeentelijk niveau

Een lokaal gewortelde aanpak is essentieel om iedereen te bereiken. Het Energiehuis wordt lokaal vormgegeven door gemeenten en lokale (markt)partijen. De vorm van het Energiehuis kan dus verschillen per gemeente.

Het bereiken van kwetsbare huishoudens en gebieden waar aardgas wordt afgesloten, kan het beste lokaal. **Gemeenten** geven invulling aan persoonlijke ondersteuning (digitaal, telefonisch of fysiek) en zorgen voor een lokale, integrale aanpak.

Marktpartijen, coöperaties en adviseurs zorgen voor vertrouwen, onafhankelijk advies en uitvoering van maatregelen, zodat eindgebruikers passende stappen in verduurzaming kunnen zetten.

Nationaal niveau

De Rijksoverheid is verantwoordelijk voor randvoorwaarden en instrumenten, zoals de landelijke digitale basisvoorziening (het Nationaal Digitaal Energiehuis), communicatiematerialen, campagne en monitoring. Het Rijk faciliteert ook samenwerking via klankbordgroepen en een community of practice.

Het Rijk ontwikkelt een gestandaardiseerde landelijke aanpak, voor het Energiehuis (zie afbeelding 2) waarbij het Rijk optreedt als ketenregisseur.

Provincies en regio's (bv. RES-regio's) kunnen samenwerken met gemeenten en andere partijen ondersteunen bij het bereiken van eindgebruikers door kennisdeling en samenwerking.

4 Boekholt-O'Sullivan, E. (2026, 22 juni). ***Nationaal Isolatieoffensief en Energiehuis*** (Kamerstuk 32847, nr. 1490) https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2026Z13968&did=2026D31336

5 TNO. (z.d.). ***TNO Energiearmoede kaart Nederland***. https://energiearmoede.tno.nl/

6 Wetenschappelijke raad voor het regeringsbeleid. (2025, 11 september). ***Doenvermogen***. WRR. https://www.wrr.nl/adviesprojecten/samenleving/doenvermogen

3. Drie kwaliteitsdragers

Introductie drie kwaliteitsdragers

Het Energiehuis is gebouwd op drie kwaliteitsdragers: integraal aanbod, inclusieve aanpak en fysieke nabijheid. Ze gelden voor het lokale ondersteuningsaanbod en in samenwerking met het landelijke aanbod. De kwaliteits-dragers borgen dat er een overkoepelend, toegankelijk en lokaal aanspreekpunt is voor ieders verduurzamingsreis. De focus ligt daarbij steeds op wat eindgebruikers nodig hebben en wat het Energiehuis hen kan bieden.

Integraal aanbod: Hieronder verstaan we verschillende vormen van ondersteuning die bij elkaar worden aangeboden; van informatie en advies tot praktische, technische, financiële en juridische hulp. De bedoeling is dat inwoners niet zelf hoeven te schakelen tussen losse loketten, regelingen en organisaties. De eindgebruiker kan zo een gestroomlijnde verduurzamingsreis doorlopen van A tot Z. De eindgebruiker wordt hierbij stap voor stap (online en/of offline) verder geholpen, onafhankelijk van het beginpunt van de eindgebruiker in de verduurzamingsreis.

Inclusieve aanpak: Het Energiehuis is er voor iedereen, maar heeft extra aandacht voor eindgebruikers die meer drempels ervaren in het verduurzamen van hun woning. Denk aan huishoudens met minder financiële ruimte, beperkte tijd, minder toegang tot informatie of minder vertrouwen in instanties. Juist voor deze groep is het belangrijk dat ondersteuning begrijpelijk, bereikbaar en passend is.

Fysieke nabijheid: De ondersteuning dient toegankelijk en dichtbij te zijn. Digitale kanalen helpen om altijd beschikbaar te zijn, maar vervangen geen persoonlijk contact. De behoeftes van de eindgebruikers zijn leidend. Persoonlijk contact speelt een belangrijke rol bij het op weg helpen van eindgebruikers. Een herkenbare plek in de buurt of telefonisch contact verlaagt de drempel voor mensen om hulp te zoeken of hulp te accepteren.

Gradaties bij het uitvoering geven aan de kwaliteitsdragers

Het Energiehuis wordt via een groeimodel stapsgewijs opgebouwd en uitgebreid[7]. Binnen elke kwaliteitsdrager zijn verschillende gradaties van uitvoering mogelijk; van een fundamenteel basisniveau tot een verder uitgebouwd en rijker aanbod. Het is belangrijk om te kijken naar wat er al is, wat nog ontbreekt en welke vervolgstappen passen bij de lokale situatie, ambitie en doelgroep. Gemeenten en partners kunnen met de gradaties bewust keuzes maken over de inrichting van hun ondersteuningsaanbod, terwijl de kern overeind blijft: het Energiehuis helpt mensen verder met samenhangende, betrouwbare en toegankelijke ondersteuning.

[7] Boekholt-O'Sullivan, E. (2026, 22 juni). ***Nationaal Isolatieoffensief en Energiehuis*** (Kamerstuk 32847, nr. 1490) https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2026Z13968&did=2026D31336

3.1 Integraal aanbod: alles via één plek

Het Energiehuis staat voor één herkenbaar punt waar alle eindgebruikers terecht kunnen voor gestroomlijnde ondersteuning. Binnen deze gedachte zijn verschillende niveaus te onderscheiden.

Het fundament:
bestaand aanbod bijeenbrengen

Op het fundamentele basisniveau komt vooral samen wat er al is. Denk aan alle diensten en regelingen voor energiebesparing die nu nog verspreid zijn: gemeentelijk, provinciaal en nationaal beleid en regelingen, een energieloket, wijkinitiatieven, marktpartijen en lokale hulpverleners. Het Energiehuis maakt dat overzichtelijk en verwijst warm door naar de juiste partij. Dit vraagt nauwe samenwerking en een vloeiende overdracht of doorverwijzing tussen partijen. Bijvoorbeeld van gemeente naar een centraal (regionaal) kenniscentrum. In de samenwerking zijn partijen, van landelijk tot lokaal geworteld, elk verantwoordelijk voor hun eigen gebied en expertise. Er is een duidelijke rolverdeling. Dat zorgt ervoor dat het aanbod compleet is en er geen verwarring ontstaat over wie welke verantwoordelijkheden draagt en wat uitvoert.

Inwonersperspectief:
"Ik hoef niet meer zelf allemaal websites en loketten af te zoeken. Ik vind op één plek wat er allemaal is aan hulp, subsidies, acties en partijen. Als ik een vraag heb, word ik niet van het kastje naar de muur gestuurd, maar word ik gericht verder geholpen."

Opbouw:
aanbod verbinden over domeinen heen

Een stap verder is dat het Energiehuis niet alleen energie-aanbod bundelt, maar ook actief verbindt met andere domeinen die relevant zijn voor het succesvol verduurzamen. Denk hierbij aan vergroening, onderhoud en verkoeling; en ook aan vraagstukken uit het sociaal domein, zoals schuldhulp en inkomen. Zo ontstaat een bredere, integrale boodschap over duurzaamheid, waarin ook achterliggende zorgen en eventuele belemmeringen geadresseerd worden. Door het Energiehuis als groeimodel op te bouwen, kunnen bestaande partijen stap voor stap aan elkaar gekoppeld worden. Hierdoor kan de uitvoering doorgaan tijdens de uitbreiding van dienstverlening.

Inwonersperspectief:
"Als ik vertel dat ik schulden heb en me zorgen maak over mijn energierekening, wordt er geluisterd naar het hele plaatje. In het gesprek komt zowel verduurzaming als mijn financiële situatie ter sprake, en word ik gericht doorverwezen naar iemand die mij kan helpen met mijn schulden."

Uitbouw:
volledig integraal onder één vlag

Wanneer het Energiehuis verder wordt uitgebouwd biedt het een zichtbaar integraal aanbod; een gestroomlijnde verduurzamingsreis waarbij relevante stakeholders zichtbaar onder één vlag samenwerken. Gemeente(n), bewonersinitiatieven, maatschappelijke organisaties en marktpartijen programmeren en communiceren dan vanuit één herkenbare voorkant (online en offline), niet alleen vanuit hun eigen merkidentiteit. Concreet betekent dit dat eindgebruikers het Energiehuis ervaren als één duidelijk punt waar zij geholpen worden, ongeacht welke partners achter de schermen meewerken.

Inwonersperspectief:
"Het geeft mij rust dat ik alles rondom verduurzamen kan herkennen aan dezelfde stijl. Ik kom geen tegenstrijdige informatie tegen, of ik nou op een website zoek of bij een partij op gesprek ben."

3.2 Inclusieve aanpak: iedereen doet mee

Het Energiehuis is er voor iedereen, maar niet iedereen kan even makkelijk meedoen. Sommige mensen lopen groter risico op energiearmoede of hebben meer drempels om in beweging te komen. Met een inclusieve aanpak richt het Energiehuis zich bewust op deze mensen, in plaats van te veronderstellen dat iedereen vanzelf in beweging komt.

Het fundament:
continuïteit en voorspelbaarheid

Fundamenteel is een mensgerichte aanpak; de ambitie is dat iedereen moet worden meegenomen in de energietransitie. Hierbij zijn continuïteit en voorspelbaarheid cruciaal. Als eindgebruiker krijg je de tijd om het Energiehuis met het aanbod en de mensen erachter te leren kennen. Een vertrouwd gezicht, zoals een energiecoach of een coördinator, kan dit proces vergemakkelijken. Daarnaast wordt in de uitwerking van communicatie rekening gehouden met onder andere laaggeletterdheid, meertaligheid en visuele beperkingen.

Inwonersperspectief:
"Ik word steeds door dezelfde persoon geholpen, die rustig spreekt. Dat vind ik fijn, want Nederlands is niet mijn moedertaal en ik weet niet veel van dit onderwerp. Als ik iets niet snap, wordt het nog een keer uitgelegd met begrijpelijke taal en handige voorbeelden."

Opbouw:
van generiek naar doelgroepgericht

Een stap verder is het ontwikkelen van specifieke programma's of routes op basis van verschillende doelgroepen die zich in de regio/gemeente bevinden. Het verhaal moet aansluiten bij hun specifieke belangen en zorgen die leven[8]. Denk bijvoorbeeld aan de drijfveren en behoeften van ouderen bij verduurzaming. Gemeenten ontvangen op maat gemaakte communicatiemiddelen en begeleidingsvormen van het Rijk, bijvoorbeeld met meertalige communicatie, om verschillende doelgroepen gericht aan te kunnen spreken.

Inwonersperspectief:
"Ik merk dat de ondersteuning echt op mij is afgestemd. Er is een aparte bijeenkomst voor huurders, en er is hulp bij het invullen van formulieren. Ik krijg uitnodigingen op een manier die ik handig vind, zoals via de school, de corporatie of het buurthuis waar ik op dinsdag kien."

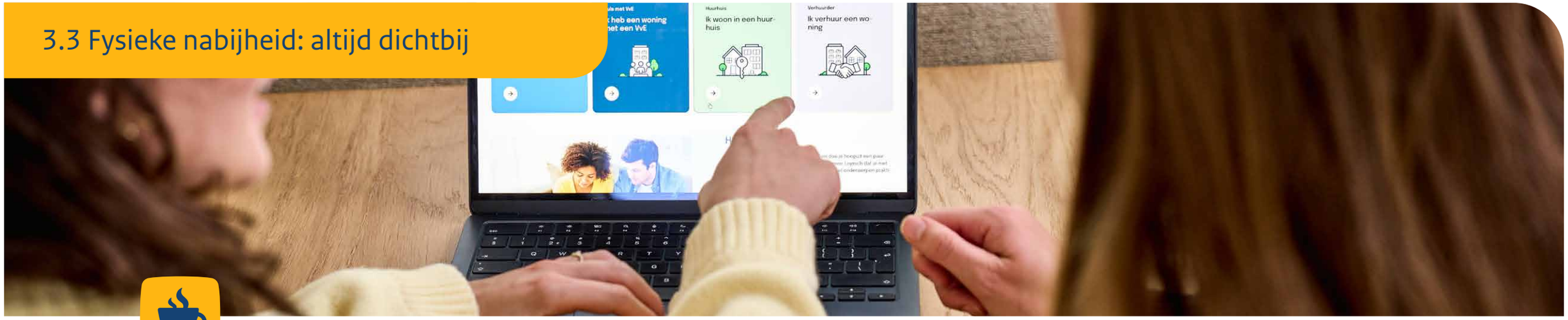
Uitbouw:
persoonlijke aanpak

In de uitgebouwde vorm is er een persoonlijk traject met hulpmiddelen gericht op de vraag: wat past bij de situatie van het individu? Eindgebruikers worden door experts met maatwerk geholpen. Zij hebben de mogelijkheid om in de situatie van de eindgebruiker te duiken en zo het meest passende advies kunnen geven.

Inwonersperspectief:
"Ik heb het gevoel dat er rekening wordt gehouden met mijn persoonlijke situatie; hoe ik woon, wat ik te besteden heb en wat ik belangrijk vind. Ik krijg advies van welk hulpaanbod goed bij mij past, waardoor ik motivatie voel om de volgende stap te zetten."

8 Sociaal-Economische Raad. (2026). Energie voor iedereen: Een mensgerichte aanpak voor verduurzaming van de gebouwde omgeving. In SER. https://www.ser.nl/-/media/ser/downloads/adviezen/2026/energie-voor-iedereen.pdf

3.3 Fysieke nabijheid: altijd dichtbij

Fysieke nabijheid gaat over ondersteuning die voelbaar dichtbij is; niet alleen digitaal, maar ook van mens tot mens. Het betekent níet dat er in elke gemeente een fysieke locatie komt met het bordje “Energiehuis” aan de gevel. Fysieke nabijheid kan namelijk in verschillende vormen worden georganiseerd, afhankelijk van wat lokaal past en wat voor eindgebruikers werkt.

Het fundament:
1-op-1 gesprekken mogelijk maken

Op het fundamentele niveau zorgt het Energiehuis ervoor dat inwoners slechts één belletje of een paar klikken verwijderd zijn van een persoonlijk gesprek. Eindgebruikers die hulp nodig hebben bij de verduurzaming weten waar en hoe zij deze hulp kunnen vinden.

Inwonersperspectief:
“Als ik er online niet uitkom, weet ik waar ik een persoonlijk gesprek kan hebben. Ik zit met iemand aan tafel die alles rustig uitlegt voor mijn situatie. Dat voelt anders dan alleen informatie opzoeken via een website.”

Opbouw:
aansluiten bij bestaande netwerken en plekken

Een stap verder is dat het Energiehuis ook actief aansluit bij bestaande netwerken en ontmoetingsplekken. Bijvoorbeeld via spreekuren in buurthuizen, bibliotheken, scholen, wijkkamers, zorgpunten of andere vertrouwde plekken of mensen in de buurt. Zo komt de ondersteuning dichter bij het dagelijks leven van eindgebruikers te staan.

Inwonersperspectief:
“Ik kom de mensen van het Energiehuis tegen op plekken waar ik toch al kom. Ik kan even binnenlopen op zo’n moment in mijn wijk. Voor mij scheelt dat tijd en er is geen drempel om dit te doen. Ik hoef geen halve dag vrij te nemen voor een spreekuur op een onbekende locatie.”

Uitbouw:
een herkenbare aanwezigheid

In een verder ontwikkelde vorm heeft het Energiehuis een consistente, herkenbare aanwezigheid. Dat kan een structurele herkenbare aanwezigheid op locatie zijn, maar ook een vast contactpersoon. Wat aansluit bij de doelgroep kan lokaal verschillen. De doelgroep kan hier zelf ook antwoord op geven, welke behoefte zij hebben. De vorm kan verschillen per regio, gemeente of wijk. Centraal staat dat inwoners en bedrijven ervaren: er is altijd ergens in mijn omgeving een duidelijke plek waar ik terecht kan.

Inwonersperspectief:
“Ik weet waar en naar wie ik toe kan als ik met iemand wil praten. Ik weet dat deze persoon te vertrouwen is, en wanneer die er is.”

4. Hoe financier je het?

Ondersteuning via het Energiehuis opzetten en laten draaien kost geld. Denk aan huur, onderhoud, salarissen en de organisatie van activiteiten. Bij het opstellen van de meerjarenbegroting is het essentieel om een duidelijke verdeling te maken tussen middelen die direct ten goede komen aan de eindgebruiker, en middelen die nodig zijn voor de organisatie en uitvoering van het Energiehuis. Daarnaast speelt de benodigde mate en wijze van ondersteuning een rol in de verdeling van middelen. Wat is de ambitie op verduurzaming en hoe uit zich dat in de uitvoering van de kwaliteitsdragers?

De middelen die nodig zijn om het Energiehuis lokaal te laten functioneren kunnen verschillende vormen aannemen: financieel, in de vorm van menselijke inzet of via samenwerkingsverbanden. Wel is het belangrijk om goed na te denken over de kosten en baten. Het aanvragen en verantwoorden van gelden kan namelijk veel tijd en moeite kosten.

Waar kun je financiële middelen vandaan halen?

Er zijn verschillende bronnen waaruit je geld kunt benutten voor het Energiehuis:

- **Van het Rijk:** Er zijn subsidies voor verduurzaming die lokaal inzetbaar zijn, houd de ontwikkelingen in de gaten. Denk ook aan de CDOKE-middelen die ingezet kunnen worden om extra personeel of experts in te huren.
- **Van de provincie of regio:** Provincies kunnen extra geld beschikbaar stellen, bijvoorbeeld via de Regionale Energiestrategie (RES).
- **Van de EU:** Europese fondsen, zoals het LIFE[9], kunnen een optie zijn.
- **Uit de eigen gemeentebegroting:** Kijk of er al budget is gereserveerd voor duurzaamheid. Denk ook aan financieringsmogelijkheden vanuit andere domeinen zoals sociale projecten of wijkontwikkeling. Deze middelen kun je mogelijk ook inzetten voor het Energiehuis.

Samenwerkingsverbanden

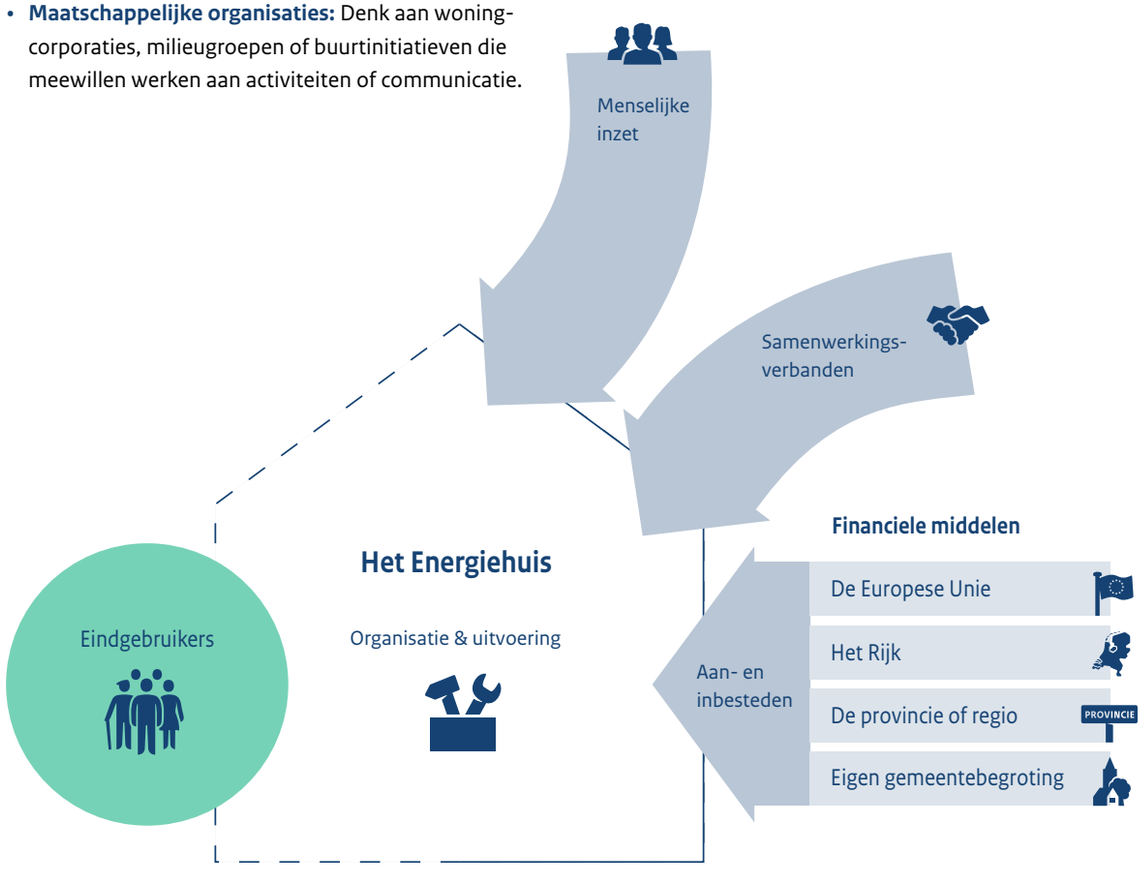
Samenwerken met externe partijen kan zowel de financiering als het draagvlak voor het Energiehuis versterken. Het is belangrijk transparant te communiceren, vooral naar de eindgebruiker, over welke relaties er zijn met externen, en hoe zij kunnen profiteren van deze samenwerking. Voorbeelden zijn:

- **Lokale ondernemers:** Bedrijven die financieel of materieel een bijdrage willen doen, bijvoorbeeld door sponsoring of het beschikbaar stellen van ruimtes.
- **Energiecoöperaties:** Deze organisaties kunnen kennis, netwerken en soms ook financiële middelen inbrengen.
- **Maatschappelijke organisaties:** Denk aan woningcorporaties, milieugroepen of buurtinitiatieven die meewillen werken aan activiteiten of communicatie.

Inzet van mensen

Menselijke inzet is een belangrijk component om het Energiehuis draaiende te houden. Denk daarbij niet alleen aan inhuur, maar ook aan:

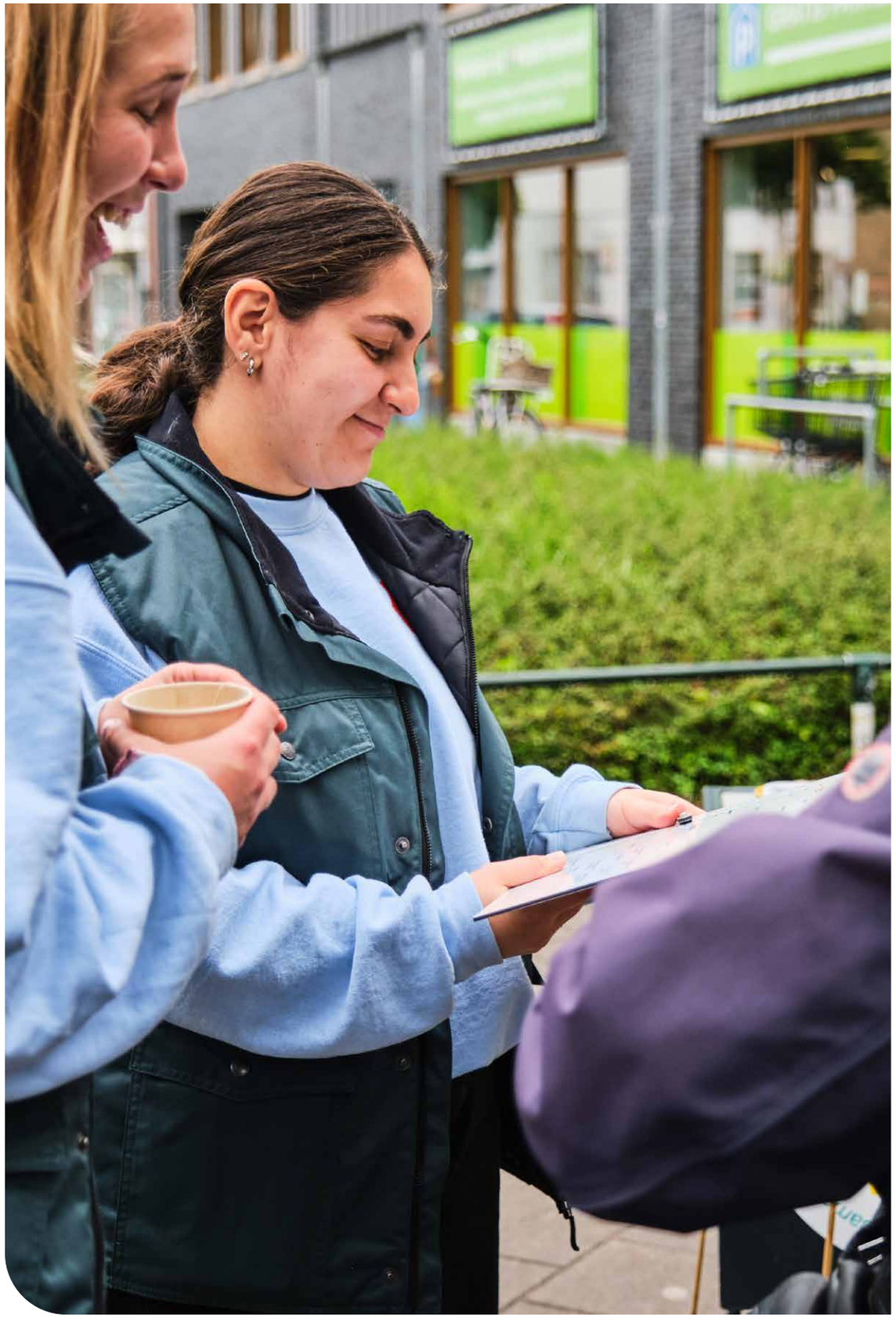
- **Interne inzet:** Medewerkers uit verschillende gemeentelijke domeinen (bijvoorbeeld duurzaamheid, sociale zaken[10] of ruimtelijke ordening) die tijdelijk of structureel meewerken aan het Energiehuis.
- **Externe inzet:** Vrijwilligers, stagiairs of detacheerders van partnerorganisaties die kennis en capaciteit inbrengen. Dit kan helpen om een proactieve benadering richting de doelgroep te realiseren.

Afbeelding 3. Overzicht van hoe je het Energiehuis kan financieren

9 *LIFE Programme*. (2026, 24 september). European Climate, Infrastructure And Environment Executive Agency. https://cinea.ec.europa.eu/programmes/life_en

10 Instituut voor Publieke Waarden. (z.d.). ***De waarde van signalerend opbouwwerk in de wijk***. https://publiekewaarden.nl/artikelen/de-waarde-van-signalerend-opbouwwerk-in-de-wijk

Hoe regel je inkoop en aanbesteding?

Er zijn verschillende manieren mogelijk met voor- en nadelen, afhankelijk van doelen zoals continuïteit of administratieve eenvoud. Naast subsidieverlening aan lokale initiatieven (zoals energiecoöperaties) en inbesteden (eigen uitvoering of inhuur via detachering of zzp'ers), zijn er verschillende aanbestedingsvormen beschikbaar:

- **Openbare of niet-openbare aanbesteding:** Voor opdrachten boven de Europese drempel is een Europese procedure verplicht, zoals een openbare procedure (alle partijen mogen meedoen) of niet-openbare procedure (vooraf selectie op geschiktheid). Voor kleinere opdrachten volstaan nationale procedures.

- **Dynamisch Aankoopsysteem (DAS):** Dit is een flexibele methode voor herhalende opdrachten, waarbij partijen zich gedurende de looptijd kunnen aanmelden. Het voordeel is de snelle inkoop, maar je hebt minder sturing op het aantal deelnemende partijen.

- **Sociale aanbesteding:** Hierbij stuur je op maatschappelijke meerwaarde, zoals inzet van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt (Social Return) of samenwerking met sociale ondernemingen. Dit kan via gunningscriteria of voorbehouden opdrachten voor sociale werkplaatsen of participatieorganisaties.

- **Raamovereenkomsten:** Deze zijn geschikt voor meerdere opdrachten in de tijd. Je kunt een raamovereenkomst sluiten met één partij (voor alle opdrachten) of meerdere partijen (met minicompetities per deelopdracht). De maximale looptijd is 4 jaar.

- **Open House:** Dit is een systeem waarbij alle partijen die voldoen aan voorwaarden worden toegelaten, zonder selectie op prijs of kwaliteit. Bewoners kiezen zelf een partij, wat de drempel voor lokale initiatieven verlaagt, maar de sturing voor de gemeente beperkt.

Check ook PIANOo[11] voor meer informatie over aanbesteden.

11 NPLW. (2024, oktober). ***Handreiking inschakelen Energieklusdiensten***. PIANOo. https://www.pianoo.nl/nl/document/22401/handreiking-inschakelen-energieklusdiensten

5. Aan de slag

Met de instrumenten die horen bij deze handreiking ga je concreet aan de slag met de vraag welk aanbod er in jouw gemeente of regio al is en hoe je het huidige aanbod zo goed mogelijk kunt benutten. Met de instrumenten breng je in kaart welke activiteiten, netwerken en regelingen er al zijn voor energiebesparing en verduurzaming, en hoe deze zijn georganiseerd. Hiermee maak je inzichtelijk waar al kracht en samenhang zit, en waar mogelijkheden zitten om onderling te kunnen verbinden. Zo bouw je verder op wat er al is door bestaande structuren en opgebouwde kennis goed te benutten. Je bekijkt dit steeds vanuit het perspectief van de eindgebruikers.

Elke gemeente is verschillend: denk aan schaalgrootte, organisatie, partnerschappen en bestaande initiatieven. Daarom vraagt de lokale uitvoering niet om één vast recept of vaste vorm, maar om keuzes die passen bij de lokale context van de mensen om wie het gaat. Met de instrumenten werk je toe naar een heldere richting voor ‘jouw’ lokale aansluiting op *het Energiehuis*, passend bij jouw gemeente of regio en concrete stappen om daar naartoe te groeien in de komende jaren.

Deze Handreiking is een uitgave van het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Postbus 20011, 2500 EA Den Haag
www.volkshuisvestingnederland.nl

November 2026